

Kroměříž

Kraj: Zlínský

Správní obvod: Kroměříž

Nadmořská výška: 201 m n. m.

Počet obyvatel: 27 844

Adresa URL: www.mesto-kromeriz.cz

Okres: Kroměříž

GPS souřadnice: 49.291658N, 17.399380E

První pís. zmínka: 1107 (917 let)

PSČ: 767 01

Památky a zajímavosti Kroměříž

Kroměříž je město historických památek, škol, umění a kultury a je nazýváno Hanáckými Aténami. Kroměříž byla vyhlášena nejkrásnějším historickým městem České republiky za rok 1997. Komplex historických zahrad a Arcibiskupského zámku byl v prosinci 1998 zapsán do seznamu světového dědictví UNESCO.

Arcibiskupský zámek

Je dominantou města Kroměříž a hlavním magnetem návštěvníků památkové rezervace. Jeho historie je nerozlučně spjata s olomouckými arcibiskupy, kteří si jej vybudovali jako svoje letní sídlo. Současná podoba budovy pochází z let 1664–1695, kdy byl zámek za biskupa Karla Lichtenštejna - Kastelkorna po třicetileté válce znovu vystavěn podle návrhů architekta Filiberta Luchese a Pietra Giovannioho Tencally. Mobiliář a výzdoba interiérů pocházejí až z druhé poloviny 18. století. Velmi významná je i galerie, která představuje díla evropských malířů 15.–18. století (Veronese, van Dyck, Hans von Aachen, Cranach). Nejvýznamnějším obrazem zámecké galerie je dílo Tiziana Vecelliho "Apollon a Marsyas". Velmi známá je zámecká knihovna, která obsahuje na 88 tisíc svazků, a hudební archiv s více než 6 000 barokními skladbami.

Nejznámější z interiérů zámku je nepochybně Sněmovní sál se štukovou výzdobou. Druhým nejznámějším je Manský sál.

Podzámecká zahrada

Podzámecká zahrada je situovaná přímo v návaznosti na arcibiskupský zámek. Byla původně zelinářskou a květinovou zahradou. Teprve v 19. století získala podobu krajinářského parku anglického typu. Na rozloze 64 ha je četné zastoupení vzácných stromů z celého světa se spoustou rybníků, potůčků, romantických zákoutí doplněných sochařskou výzdobou a vodním systémem.

Součástí zahrady je zvířecí koutek. Při boční straně zámku je Giardinetto, které v italském terasovém uspořádání představuje v podstatě oddělenou zahradu.

Květná zahrada

Květná zahrada byla původně vystavěna v 17. století jako italská zahrada a už ve své době se stala proslulou propojením zahradní architektury a umění. Vstup do zahrady tvoří portál, kterým se prochází na tzv. Čestný dvůr. Zde jsou umístěny Tropický skleník na jedné straně a na druhé straně skleník studený, kde se nachází sbírky tropické a subtropické flóry.

Dominantou zahrady je kolonáda dlouhá 244 m. Je zde umístěno 44 antických soch a 46 bust osobností antiky. Bočním schodištěm kolonády se návštěvníci mohou dostat na střešní vyhlídkovou terasu.

Druhou dominantou zahrady je budova Rotundy postavená v letech 1667–1668. Kroměřížský rodák František Nábělek zde nainstaloval tzv. Foucaultovo kyvadlo, které znázorňuje otáčení Země kolem její osy.

Květná zahrada je výjimečná nejen vzácnou ukázkou architektury, bohatou květinovou výzdobou a řadou vzácných dřevin, ale především tím, že si do dnešní doby zachovala svou historickou podobu.

Prostředí zahrady je využíváno k výstavám, koncertům a různým slavnostem.

Kostely

Dále se v Kroměříži nachází čtyři historicky cenné kostely:

Kostel Panny Marie

Římskokatolický farní kostel Nanebevzetí Panny Marie pochází z raného středověku. Nechal ho postavit v roce 1247 biskup Bruno ze Schauenburku. V roce 1643 byl po obsazení města Švédy vyplněn a vypálen. Obnovy se dočkal až za biskupa Wolfganga Hanibala von Schrattenbacha roku 1724. Za autora dnešní stavby z let 1724–1736 je považován Ignác Cyrani von Bolleshaus. Půdorysně má vzor v pražském jezuitském chrámu sv. Klimenta a interiér je barokní. Po přestavbách je původní částí jen jádro věže.

Kostel sv. Jana Křtitele

Kostel je dominantou Masarykova náměstí. Původní románský kostel s prvky gotiky, založený johanity při špitále, byl v 17. století předán piaristickému řádu. Piaristé přistavěli ke kostelu svou kolej a v roce 1737 začali se stavbou nového chrámu podle projektu biskupského architekta Cyraniho z Bolleshausu. Chrám byl vysvěcen v roce 1768. Nad vchodem je umístěno sousoší Kristova křtu s adorujícími anděly od olomouckého sochaře Ondřeje Zahnera). Vynikající interiér je prací předních umělců Moravy a Rakouska (J. J. Etgens, J. Stern, F. I. Leicher, Michelangelo Unterberger, W. Träger, Jan a Michael Scharterové, Pavel Ramelli ad.). Využitím rokokových a sentimentálních prvků byl zhodnocen interiér v jeden z nejkrásnějších chrámů 18. století na Moravě.

Kostel sv. Mořice

Původní gotický kostel svatého Mořice z 13. století založil biskup Bruno ze Schauenburka. Výstavba chrámu byla postupná. V době husitských válek byl poničen a od roku 1517 obnovován a doplněn interiér. Po požáru v roce 1836 byl přestavěn do dnešní podoby.

Kostel sv. Cyrila a Metoděje

Na Slovanském náměstí stojí pravoslavný kostel svatého Cyrila a Metoděje, jenž byl postaven v letech 1946–1948 archm. Andrejem. Stavba v byzantském stylu je upomínkou na rumunské osvoboditele města a na biskupa Gorazda.

Historické domy

Dům Hejtmanský (někdy zvaný Syrakovský) je budova čp. 40 stojící na rohu Velkého náměstí, Sněmovního náměstí a Pilařovy ulice v centru města Kroměříž přímo naproti Arcibiskupskému zámku. Dům vznikl spojením dvou starých renesančních staveb a jejich přestavbou v druhé polovině 17. století. Zajímavý je mázhaus i nádvoří s renesanční pavlačovou dispozicí. Dům sloužil jako obydlí drobných šlechticů a hejtmanů ve službách biskupů.

Měšťanský dům u radnice (označován jako Starý šenkovní dům) je budova čp. 20 stojící na rohu

Kovářské ulice a Velkého náměstí v centru města Kroměříž. Poprvé je v něm v roce 1612 připomínán měšťan Lukáš Ouštěcký. V nároží budovy je umístěn erb kardinála Františka Dietrichsteina. Generální renovace domu byla provedena v letech 1963–1964. V rámci další rekonstrukce byl v roce 2016 na střeše budovy otevřen Bar s terasou s vyhlídkou na Velké náměstí a Arcibiskupský zámek. Probošství je budova čp. 5 stojící na Stojanově náměstí v centru města Kroměříž přímo naproti kostelu sv. Mořice, jenž je od 16. století ve správě olomouckých biskupů a arcibiskupů. Barokní budova s mansardovou střechou je postavená na starších základech, jak o tom svědčí znak biskupa Františka z Ditrichštejna v arkádovém nádvoří. Budova byla celkem třikrát důkladně přestavována a přestavby označeny deskami biskupů Lichtenštejna a Egkha. Štěpnice kolem probošství vytváří se starou barokovou zdí jeden z nejpůsobivějších koutů staré Kroměříže.

Městské Nadsklepí je historická budova čp. 488 z roku 1868, která více než sto let sloužila jako centrum kulturního života města Kroměříž. Budova byla postavena v letech 1868–1870 nad sklepy s lednicemi právovárečných měšťanů v hradebním příkopě za starou školou. Původně se jednalo o restauraci, velký sál však od počátku sloužil k pořádání koncertů, divadelních představení a bálů. V současnosti je využívána jako multifunkční zařízení, ale i jako kino.

Biskupská mincovna byla vybudována v roce 1665 biskupem Karlem II. z Liechtensteina a je poslední dochovanou mincovnou na Moravě. První zlatá mince ve váze 100 dukátů tu byla vyražena v roce 1669. Mince se zde razily až do roku 1756. Rekonstruovaná budova byla otevřena v roce 1998 a v současnosti se zde nachází stálá expozice mincovnictví. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout a vyzkoušet stroje a nástroje, které byly při ražbě mincí a medailí používány

K dalším historicky zajímavým domům patří:

Radnice

Regentský dům

Rodný dům Maxe Švabinského

Dům rodiny Svobodové

Vrchnostenská sýpka

Ostatní památky a zajímavá místa

Arcibiskupské zámecké víno

Hanácké náměstí

Kaple sv. Kříže

Masarykovo náměstí

Milíčovo náměstí

Riegrovo náměstí

Sál Psychiatrické léčebny

Sněmovní náměstí

Sokolský dům

Kuchař

Stojanovo náměstí

Velké náměstí Kroměříž

